

KARDINALOVA HOMILIJA NA STEPINČEVO

(Zagreb, katedrala, 10. veljače 2005.)

Misna čitanja: Pnz 30,11–18; Lk 9,20–25

1. Vjerujem da u vašim životima postoje blizine bez kojih bi življenje djelovalo praznije i bez kojih bi daljine izgledale nepremostivima. Znam da su večeras u euharistijskome slavlju s vama svi oni kojima na izravan ili neizravan način iz dana u dan govorite da su vam dragi, da vam je do njih stalo, da ih volite. Svaki ulazak u Božji dom i u dom ove Stepinčeve katedrale kršćanski nam stavlja pred oči i snažnije urezuje u našu dušu blizinu Božje ljubavi. Događaj u kojemu se te blizine, Božja i ljudske, nalaze zajedno, srasle u jednome činu, jest molitva, i to ona najizvrsnija – euharistija.

Večer blagdana blaženoga Alojzija Stepinca, euharistija te večeri, postala je i ostala bliskom, kao dio vjerničkoga života – osobito zagrebačke Crkve. Ona je postala blizom, neodvojivom od osobne i zajedničke povijesti, postala je našom. U blizini jednoga groba i oltara koji četrdeset i pet godina zajedno govore o pobjedi života nad smrću u istinskom svjedočanstvu ljubavi i mi postajemo bliži jedni drugima i sebi samima. Blizina je to rođena iskorakom Boga prema čovjeku u milosnome daru života mučenika blaženoga Alojzija. Ta nas blizina privlači te se pitamo: gdje joj je korijen, iz čega je niknula ta darovana nam blizina, gdje to žive sve naše ljudske i vjerničke blizine?

Knjiga Ponovljenoga zakona večeras otvara srca, stavlja pred nas razlog i temelj svake blizine. Kada spomenemo Boga, često ga osjećamo nedosežnim, a u ovome slavlju odzvanja ohrabrujući navještaj: Blizu ti je Riječ... Sve se nalazi tu, nadohvat ruke, u vidokrugu, pred našim očima i u govoru srca. No, mi kao da ne volimo ono što nam je blizu. Tražimo daleko, jer nam blizina dara nije uvjerljiva ili se pak pomalo plašimo zahtjevnosti te blizine. Možda baš zato živimo u iščekivanju tzv. »velikih pothvata« i »putovanja u nepoznato«.

Zar nije istinito da živimo s ljudima od kojih neki ne oklijevaju ni trenutka u skupljanju najčudnijih iskustava i emocija pokušavajući osjetiti okus života; možda smo i sami u napasti da ulazimo u ozračja za koja lakovjerno mislimo da na brzinu nude titraj mističnosti; prelistavaju se knjige i prate tragovi raznih znakova s pečatom misterioznoga; duh biva uronjen u splet nejasnih izreka i formula na granici magije.

2. Danas se traži tzv. religija blagostanja, dobra osjećaja u kojoj religiozna ili – kako se češće kaže – duhovna iskustva kratkoročno ispunjavaju potrebe, umiruju tjeskobe i svakodnevicu čine napetijom. No, nipošto se ne traži zauzetost, obraćenje i obvezatnost zauzimanja stavova. Nudi se i traži religija po jeftinoj cijeni, odnosno nešto što je teško zvati religijom jer religija, ne samo kršćanska, ne ide u prvome redu za tim da zadovolji čovjekove želje i potrebe, nego se tiče onoga što Bog od mene očekuje na temelju dara koji mi pruža. Tomu pripadaju ozbiljnost, odlučnost i spremnost na predanost i prinošenje vlastita života kao dara drugima.

Kršćanstvo ne savija svoja načela prema dojmovima i željama, prema ukusima i htijenjima, prema hirovima i pomodarstvu. Vjera koja misli ozbiljno, koja je konkretna i obvezujuća jaka je i ima snage nositi čovjeka i u dobromu i u lošem, u življenju i u umiranju. Prava vjera uči čovjeka da je olako ne napušta, da u najtežim okolnostima ona ne bi napustila čovjeka, prepuštajući ga ponorima očaja. U tome je smislu govor o križu tvrd govor, ali prepun nepokolebljive nade.

Trebali bismo biti uistinu potpuno neosjetljivi, a da svakoga dana ne vidimo kako se u središte ne stavlja ono što potiče na zauzimanje stavova, na otvorenost za oslušivanje drukčijega i za razgovor s otajstvenim. Nije u središtu ni ono što potiče na istinitost, nego poglavito ono što je zanimljivo, bez obzira odakle dolazilo i što je kriterij te zanimljivosti. Ta je zanimljivost na razini znatiželje koja doduše pruža novosti, ali ništa ne mijenja. Znatiželja izbjegava istražiti dubine... Tako je zanimljivost zamijenila kategoriju zauzetosti. Ono što je daleko postaje nekom vrstom izgovora i opravdanja koje nam dopušta da ne primjećujemo i da se ne bavimo onim što je tu, pokraj nas – blizu. Dovoljno je samo prelistati novine ili promotriti servirane nam vijesti da bi se uočilo kako nas se stalno nastoji zabaviti nekim tobože važnim problemom kako bismo zatvorili oči pred stvarnim pitanjima našega svakodnevnog života. A kršćanin je čovjek blizine i zauzetosti, kršćanin je čovjek euharistijski blizak. To je njegov identitet za koji bismo trebali imati više sluha, osobito u ovoj Godini euharistije.

U životu postoje trenutci u kojima je potrebno slušati ono što smo toliko puta čuli, čitati ono što već znamo napamet, ponovno otkrivati da nam je zapravo nepoznato ono o čemu možda druge poučavamo. U tim trenucima otkrivamo osobu pokraj sebe i istinski zaželimo nešto što posjedujemo. Blizu ti je Riječ... Samo blizina rađa bližnjega i samo se u toj blizini mogu mjeriti odluke, vjerodostojnost i ljubav. Ako vam netko nudi životna rješenja, ako želi usmjeriti vaš život, odgajati vašu djecu pozivajući se na stručnost, znanstvenost, naprednost, provjerite njegovu blizinu s Riječju koju Bog daruje i posebice s križem koji je utkao u vlastiti život. Ne dopustite kao kršćani da budete povedeni za ruku daleko od govora križa u kome se nalazi istina i daleko od blizine koja diše u svakomu čovjeku.

3. Svi su tvoji putovi, Gospodine, istina. A među njima povlašteno mjesto ima križ. I dok običavamo reći da svaki čovjek ima svoj križ, misleći pritom na poteškoće i probleme koje svatko susreće u obliku bolesti, razočaranja, neuspjeha i nesreća te smrti dragih ljudi, zaboravljamo da oporost života po sebi još uvijek ne mora imati ništa zajedničkoga s vjerom.

Teškoće pogađaju i kršćane i nekršćane, vjernike baš kao i ljude koji ne vjeruju. Koliko možemo govoriti o kršćanskome križu, ovisi o tome kako se odnosimo prema težini života i možemo li patnju promatrati pogleda uprta u Krista, u vjeri, nadi i ljubavi i sa sviješću o blizini Riječi u ustima i u srcu. Bezuvjetno prihvaćanje od Boga darovana života u vjerniku i po vjerniku govori: Budi volja tvoja, bez gorčine i predbacivanja. Danas pred mučeničkim svjedočanstvom

blaženoga Alojzija postavljamo sebi upravo to pitanje: Koliko nam je križ životna blizina?

Samo nasljedovanjem raspetoga Isusa moguć je život u kršćanskoj vjeri. Bog ne traži trpljenje radi trpljenja, ali nam jasno objavljuje da se ljubav prema Bogu i ljudima ne može ostvariti bez predanosti. »Spasiti svoj život« – poziv je evanđelja. Bog želi da spasimo svoj život. Ono što se u evanđelju osuđuje jest pokušaj isticanja spasenja čovjeka po čovjeku, pri čemu se jedan cilj i nadanje pokušava suziti na ljudske mogućnosti. Kršćanstvo govori da čovjek promašuje životni cilj ako se isključivo oslanja na svoja razmišljanja, svoja nastojanja i planove na takav način da život želi zadržati za sebe, omeđiti ga i ne dopustiti blizinu s drugima. »Tko izgubi svoj život« poradi Krista, ne živi izgubljen život, poruka je evanđelja, jer odrednica križa pokazuje kršćansku snagu koja provire iz drukčije logike.

U našem se društvu pokušava usaditi netrpeljivost prema vjerničkim stavovima. Ta se netrpeljivost u biti ne razlikuje puno od prijašnjih modela jer i taj je plod niknuo na jednoj od grana materijalizma. Ako se traže istinski razlozi mnoštvu zala, dobro je čuti što u svjetlu euharistije kaže blaženi Alojzije: »Materijalističko naziranje na svijet [...] stvorilo je pravi sustav mržnje na ovoj zemaljskoj kugli kad je isključilo Boga iz svoje sredine [...] donijelo je kao posljedicu uz ostalo i nepodnosive gospodarske prilike. Ove opet postadoše izvorom nebrojenih nasilja i nepravda. Onemogućen je gotovo pošten život pojedincu, a pogotovo obitelji [...] Umjesto bratske ljubavi i susretljivosti vidimo divlju mržnju i zavist, koju već i sama djeca uče od starijih [...] Dobar dio ljudi zdvaja ili je već zdvojio. Ali mi katolici u tim strašnim danima, što ih proživljuje ljudski rod, vjerujemo čvrsto, što

više, čvršće nego ikada, da postoji jedna svemoguća ljubav, koja je u stanju povezati sve narode u jednu sretnu veliku obitelj. To je ljubav Krista Boga u presvetoj Euharistiji.«¹

4. Kao kršćani ne smijemo zaboraviti odrednice svoga identiteta: Božja blizina po kojoj čovjek postaje čovjeku bliz i križ kao ključ čitanja otajstva života. Spajajući te odrednice u jedno dobije se ostvarenost žrtve iz ljubavi u kojoj žive euharistijski ljudi. Naš nas identitet obvezuje na ponizno traženje suglasja i na razgovor s onima koji misle i žive drukčije od nas. Blizina i križ ne dopuštaju nikakav stav nadmoćnosti, želje za nametanjem mišljenja, ali jednako tako ni povodljivost koja olako otupljuje jasnoću evanđeoskoga izazova.

Kao mladomisnik blaženi je Alojzije na prigodnu sličicu dao napisati tekst iz Poslanice sv. Pavla apostola Galaćanima: »Mihi autem absit gloriari nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi.« – »A ja, Bože sačuvaj da bih se ičim ponosio, osim križem Gospodina našega Isusa Krista« (Gal 6,14).

Govor o križu govori o opraštanju i o ljubavi do mjere koja mnoge odbija. Kardinal Stepinac u toj je istini, u vrijeme kada to nisu imali hrabrosti izgovarati tako glasno ljudi izvan Crkve, znao prepoznati temelje ljudskoga dostojanstva i za njih se boriti do smrti, bez obzira na boju vlasti. Spominjući se Isusove molitve upućene Ocu: »Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine!« naš Blaženik u travnju 1939.

¹ J. BATELJA (prir.), *Alojzije Stepinac, nadbiskup zagrebački. Propovijedi, govori, poruke (1934–1940)*, Postulatura blaženoga Alojzija Stepinca, Zagreb, 2000., str. 239.

godine piše: »S nijedne katedre svijeta nismo čuli takove nauke [...] Sa katedre boljševizma slušamo riječi, da samo stanovite klase imadu pravo na život. Sa katedre rasizma slušamo riječi da samo stanovite rase imadu pravo na život. Sa katedre političkih stranaka slušamo riječi da samo pripadnici stanovitih stranaka imadu pravo na život. S tih i drugih katedara ovoga svijeta slušamo nauku sile i prijetnje, nauku osvete i mržnje, nauku tlačenja slabih i nemoćnih, dok u isto vrijeme s katedre Kristova križa odzvanja riječ – Oče, oprosti im, jer ne znadu što čine! I doista ne znadu što čine! Zar nisu pripadnici sviju klasa bez razlike djeca jednoga te istog Oca nebeskog, 'koji daje da se sunce Njegovo rađa nad dobrima i zlima i kiši nad pravednima i nepravednima!' (Mt 5,45). Zar nisu pripadnici sviju rasa bez razlike tvorevina jednog te istog Stvoritelja, koji je stvorio 'pusillum et magnum' (Mudr 6,8), malo i veliko! Zar nisu pripadnici sviju stranaka i organizacija u prvome redu sinovi Onoga, koji je rekao, 'sve dakle što hoćete da čine vama ljudi, činite tako i vi njima, jer je to zakon i proroci!' (Mt 7,12).«²

5. Predragi vjernici, u svjetlu ovih Stepinčevih riječi ne želimo se ponositi ničim drugim i baš zbog toga danas pitamo: Zar se razmatranje ozbiljnih pitanja za hrvatsko društvo može svesti na anketiranje ljudi na ulici, na dojmove i želje, na doskočice i izvrtanje crkvenih stavova, na njihovo prešućivanje i medijsku pristranost? Zar se pitanja o radu nedjeljom, o umjetnoj oplodnji, o spolnome odgoju u školama, o namjerno neriješenim pitanjima iz hrvatske prošlosti koja truju našu

² Isto, str. 304.

sadašnjost mogu i smiju prepustiti tolikim improvizacijama, neprimjerenim predstavama ili će i tu biti odlučujuće financijsko sponzorstvo koje će svoju ideologiju prodati *u ime naroda*? Kakvom li se samo površnošću zadire u pitanja koja sežu duboko i kako li je samo daleko govor usana od govora srca i konkretnih primjera. Kolika li mora biti doza bezobrazluka kada se Crkvu kao cjelinu predstavlja nehumanom i neosjetljivom za potrebe najugroženijih? Zar se može govoriti o stručnosti i objektivnosti kada se simbol križa želi izjednačiti i promatrati ga na istoj ravni kao i simbole totalitarnih režima: fašizma, nacizma i komunizma?

Stoga pozivam posebno vas, dragi kršćanski roditelji, da se ne povodite za takvim scenarijima. Imate razum i kršćansku savjest; živite u zajednici Crkve i svaki put kada se rabi njezino ime, ne gledajte u njoj toliko nas biskupe i svećenike, nego sebe i svoju djecu. Razmislite i odlučite o tome što vam se nudi. Odvagnite jesu li oni koji govore o stručnosti uistinu tako stručni ili ispod lijepih riječi vire ostaci neke stare loše nanesene boje, a još dublje prijeti korozija.

U posljednje je vrijeme i u našoj javnosti pokrenuta rasprava o tzv. medicinski potpomognutoj oplodnji. Često se to čini tako da se Crkvi osporava i sama prisutnost u javnoj raspravi o toj temi uz poruku da se nema pravo miješati u to područje. Na taj se način nama vjernicima želi uskratiti pravo na sudjelovanje u raspravi o nekim bitnim pitanja u našem društvu. Apsurd je da nam to pravo žele osporiti upravo oni koji sebe doživljavaju i vole se predstavljati zaštitnicima i promicateljima demokratskih načela. Nekima je možda teško prihvatiti, ali moraju se suočiti s činjenicom da smo i mi vjernici sastavni dio ovoga

društva te da nam je itekako stalo i da smo životno zainteresirani na kojim se načelima zasnivaju pojedina zakonska rješenja i na koji se način uređuju pojedini segmenti našega života. Kao odgovorni građani ove zemlje, nadahnuti Kristovom evanđeoskom porukom koja već dvije tisuće godina odgaja naraštaje, napose na našem europskom kontinentu, i kao članovi Njegove Crkve koja čuva bogato iskustvo stjecano tijekom dva tisućljeća, smatramo da imamo što reći našem vremenu i ujedno doprinijeti zajedničkomu dobru kako bi naša domovina Hrvatska postala mjestom međusobna uvažavanja, napretka i mira za sve svoje građane.

Napose smo osjetljivi na sve ono što se odnosi na ljudski život, od njegova začeca do naravne smrti, jer u njemu prepoznajemo neizreciv dar našega nebeskog Oca, stvoritelja i ljubitelja ljudi. Život je dar Stvoritelja. Nitko ga od nas ničim nije zaslužio, dobili smo ga besplatno. Budući da se radi o Božjemu daru, život za nas ima neizrecivu vrijednost i kao vjernici mu pristupamo s osobitim poštovanjem. Sa zadovoljstvom i nadom pratimo napredak suvremenih dostignuća koja doprinose zaštiti, očuvanju i unapređenju ljudskoga života. Nažalost, uočavamo i suprotan razvoj tamo gdje se na razne načine propagira kultura suprotna životu te se na njega okomljuje kako u njegovim počecima, tako i u susretu sa smrću.

Budući da se radi o temeljnim pitanjima dostojanstva ljudske osobe, ova problematika nipošto ne bi smjela biti razlogom jeftinih ideoloških ili političkih prepucavanja. Naprotiv, svi moramo biti otvorena duha te dovoljno mudri i razboriti kako bismo bili spremni prihvatiti pravu istinu o ovom pitanju. I odredbe političkih vlasti na

ovomu području moraju poštivati naravni zakon. Ni na jednomu području života građanski zakon ne može biti zamjena za savjest niti može propisati norme o onome što izmiče njegovoj nadležnosti. Civilno društvo i političke vlasti moraju priznavati i poštivati neotuđiva prava ljudske osobe. Ta prava ljudske osobe ne ovise ni o pojedincima ni o roditeljima, a ne predstavljaju ustupak društva ili države: ona pripadaju čovjekovu dostojanstvu i nerazdvojiva su od ljudske osobe snagom stvoriteljskoga čina iz kojega je ona proizašla. Kako šuplje zvuče fraze o pravima čovjeka kada se elementarno pravo, ono na život, uskraćuje upravo onima najslabijima koji se nalaze na samu početku svoga postojanja. Kako apsurdno zvuče licitiranja do kojega tjedna trudnoće treba dopustiti pobačaj. Mnogi su izgleda zaboravili da su nekoć i sami bili neznatan zametak kojemu je bilo dopušteno da živi te su danas odrasli ljudi kojima je jako stalo do obrane svojih ljudskih prava dok istodobno brane tezu da je sasvim legitimno odluku o preživljavanju ili zatiranju početka života novoga čovjeka prepustiti nečijemu slobodnom izboru. Nije li to apsurd našega vremena?

6. Velike se rasprave u nas vode i oko spolnoga odgoja u školama. I u toj raspravi Crkvi se pristupa s mnogim predrasudama i unaprijed donešenim zaključcima bez imalo volje da se uđe u otvoren dijalog uz elementarno poštivanje sugovornika koje se ponajviše ogleda u spremnosti da ga se dobrohotno sasluša i pošteno odvagane njegove argumente. Kao vjernici jako smo zainteresirani za to kako se odgajaju naša djeca, napose na području spolnosti, jer se radi o važnoj dimenziji

ljudske osobe koja je u današnjemu vremenu izvrgnuta mnogim manipulacijama.

Velika je vaša odgovornost, dragi roditelji. Pomno bdijte nad programima koji se nude vašoj djeci i ne dopustite da se njihove mlade duše truju nepriličnim sadržajima. Na Drugomu vatikanskom koncilu vrlo je jasno istaknuta važnost obitelji u spolnome odgoju djece. Imate pravo poznavati programe, pratiti i sudjelovati u odgoju svoje djece, napose pazeći na one sadržaje koji promiču vrijednosne sustave na osnovi kojih djeca izgrađuju svoje ljestvice vrijednosti i zauzimaju stavove o bitnim životnim pitanjima. Spolnost je svakako jedno od tih važnih i osjetljivih područja. Jedino takvim angažiranim i jasnim vjerničkim stavom možemo se oduprijeti suptilnim pokušajima da se i u našem obrazovnom sustavu nametnu sadržaji koji su u suprotnosti s evanđeoskim načelima i našim vjerničkim moralom.

Budite vi, dragi roditelji, graditelji hrvatskoga društva kao ljudi koji, poštujući druge i poznavajući svoje, ostaju usidreni u vjeru i odgovorni ponajprije za svoju djecu. Takav stav brige za najmlađe i za najnezaštićenije sposoban je biti kvascem na svim razinama. Nije čudno ni slučajno što se danas otvaraju baš ona pitanja koja potresaju temelje obiteljima.

Prije šezdeset i pet godina blaženi je Alojzije u jednoj homiliji rekao: »Pravi muževi ne sagiblju koljena pred lažnim duhom vremena, jer to zahtijeva konačno i prava ljubav prema samome sebi i domovini. Ako je Bog, kao što jest, apsolutni gospodar svega, može li On, koji je vječna pravda, pustiti da se trajno a nekažnjeno gazi njegov sveti Zakon? Nije zato bez razloga zavapio prorok: 'Jao vama, koji zlo zovete

dobro, a dobro zlo. Koji tminu zovete svjetlo, a svjetlo tminu, koji gorko zovete slatko, a slatko nazivate gorkim!’ (Iz 5,20) Kakovu nadu, pitamo vas, kakovu nadu mogu još imati oni, koji su ostavili izvor života – Boga i priklonili se laži prolaznoga vremena, koje je sve istinske vrjednote života zanijekalo?«³

7. Draga braćo i sestre, Božja i ljudska blizina i križ, te odrednice stopljene u euharistiju, poticaj su mi da vam dozovem u svijest daljnje korake na sinodalnome putu pripreme za Drugu sinodu Zagrebačke nadbiskupije, usmjeren posebno na dva područja: nedjelju i župu.

Živimo Godinu euharistije i u njoj želimo dublje ponirati i otkrivati to zahtjevno otajstvo da bismo ga živjeli u svakidašnjici. Taj euharistijski duh izvire iz dana Gospodnjega. On za nas nije prvotno na razini radnoga ili neradnoga dana, ali je i to nedvojbeno važna razina jer u odnosu prema radu očituje se i odnos prema čovjeku i njegovu životu. Kardinal Stepinac kaže: »Katolicizam se dakle rada u jednu ruku ne stidi, ali ga u drugu i ne obožava, nego smatra svaki pošten rad sredstvom za izgradnju čovjeka u nama i njegova vječnog cilja: ‘do čovjeka savršena, do mjere dobi punine Kristove’ (Ef 4,13).«⁴

Kada o toj temi govorimo, najmanja je civilizacijska mjera poštivati dostojanstvo svakoga čovjeka i njegova prava, u koja spada i nedjelja kao neradni dan, ali nama, kršćanskim vjernicima, nedjelja je puno više. Ona je model, norma i poticaj za življenje bilo kojega drugog dana u

³ Isto, str. 487–488.

⁴ Isto, str. 344.

tjednu. To je uistinu dan vjere i dan euharistije, a iz toga i dan kršćanske ljubavi prema bližnjima. Štiteći prava radnika, kršćanstvo želi naglašavati da se slavljenjem toga dana sve preobražava iznutra. Samo radom to nije moguće, što dobro znaju i kulturalni djelatnici i stoga je čudno što se u hrvatskome društvu taj dan ne nastoji prepoznati barem kao *dan čovjeka*, ako ne već kao *dan Gospodnji* i kao *dan Crkve*. Bez toga dana, dobro shvaćajući potrebe i vjernika drugih religija, ljudi postaju nesretniji, a slobodno mogu reći i nekulturniji, jer im se oduzima jedan od stožera njihove kulture – nedjelja. Nastojte gajiti kulturu nedjelje i upravo ćete iz te brige lako pronaći maštovitosti da branite ljude kojima su narušena njihova prava kao radnika.

8. Druga polovica ove godine u pripremanju Sinode bit će iskorištena da se pojedine važne teme o našoj vjeri i Crkvi raspravljaju u župama, među vama vjernicima i u zajedništvu s vašim svećenicima. Prihvatite tu dragocjenu mogućnost kao svoj udio u brizi za Crkvu. Osjećam da nam je potrebno više rasprave i da nam je potrebna veća svijest o pripadnosti župnoj zajednici.

Blaženi Alojzije o tome kaže: »Kao što se dijete u tjelesnom pogledu mora hraniti, mora njegovati, tako valja i u duhovnom pogledu skrbiti za nj, da ne zakržlja i propadne. To župa čini revno kroz čitav život čovječji. (...) Ako je to morala uvijek činiti, mora još više da čini danas, kad se zaboravljaju temeljni principi kršćanstva.«⁵ Draga braćo i sestre, ako postoji mjesto gdje se treba raspravljati o gorućim pitanjima

⁵ J. BATELJA – C. TOMIĆ (prir.), *Alojzije kardinal Stepinac, nadbiskup zagrebački. Propovijedi, govori, poruke (1941–1946)*, AGM, Zagreb, 1996., str. 113.

za Crkvu, onda je to ponajprije župna zajednica. Ako to ne činimo mi, ne trebamo se čuditi što medijska neumjesnost i nestručnost posežu i za onim pitanjima koja se tiču naših unutarnjih međuodnosa i uređenja, želeći ostaviti dojam da su prepuni brige za crkvena pitanja.

Župa je mjesto gdje se euharistijski živi blizina, gdje se ne smije dogoditi da netko ostaje uskraćen za najpotrebnije u životu, zbog naše nesposobnosti da se približimo jedni drugima. Župa je mjesto gdje je vidljivo da križ ima drukčiju logiku od one koja se nudi na pozornicama suvremenih zabavišta. Ona je prostor gdje i kršćanska *hrabra zajednica* ne tuguje što postoje protivštine i što je možda ismijavana. Naša Sinoda treba pomoći obnovu župnih zajednica. Župa nas uči da kršćani nisu nasrtljivi i da ne tuguju bespomoćno za onim okolnostima koje bi im bile sklonije, nego ponizno traže volju i lice Kristovo, noseći u sebi proročku i gostoljubivu snagu. Takve župe, svjesne svoga poziva, potrebne su Nadbiskupiji da bi mogla nositi blizinu Božje riječi i u njoj vjerodostojnu poruku koja privlači ljepotom života s Bogom u zajedništvu Presvete Bogorodice Marije i svih svetih. Predragi Kristovi vjernici, završavam ovu homiliju riječima Stepinčeve molitve: »Krist neka brani hrvatski narod od svakoga zla, a napose one koji su danas pohrlili da mu se poklone.«⁶ Amen.

⁶ J. BATELJA (prir.), *Alojzije Stepinac, nadbiskup zagrebački. Propovijedi, govori, poruke (1934–1940)*, str. 245.